
 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2023-2024
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	24 de gener 2024
		9:30 a 11:30

3a SESSIÓ DE TREBALL: ACTA DE REUNIÓ

Persones assistents	<p>Confirmats:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pilar Aldea – Sindicatura de Greuges de Barcelona 2. Rebecca Alonso Sarró – Fundació Pere Tarrés 3. Ma Paz Ardiaca – Dep. Atenció Social Família i Infància 4. Judit Bertobillo Cunill – Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya 5. Yolanda Burgueño – Fundació Trinijove-Centre obert Neus Puig 6. Clara Chavarria – INTRESS, Institut Treball Social i Serveis Socials 7. Ma José Garcia – Casal dels infants del Raval 8. Prudenci Gatell – Consorci Serveis Socials de Barcelona 9. Lidia Marqués – AFFAC-Ass.Federades de Famílies d'Alumnes Catalunya 10. Anna Montolio – Dep. Promoció Infància-Ajuntament Barcelona 11. Anna Pérez – Tècnica salut comunitària-ASPB 12. Jose A. Ruiz Montes – PINCat - Fundesplai 13. Patricia Suero – Societat Catalana Pediatria-Secció At.Primària 14. Manel Esteban Abia – CCOO – GTDrogodependències 15. Enric Marcos – Promoció i Desenvolupament Social-GTDrogodependències 16. Maria Monllor – Promoció i Desenvolupament Social-GTDrogodependèncie 17. Teresa Tolo – ASPB – convidada 18. Laia Pineda Rüegg – Co-cordinadora GT Infància 19. Claudia Vallvé – Co-cordinadora GT Infància 20. Carme Carrera – Referent CMBS-Dep.Participació Social 21. Gina Grifoll – Secretaria tècnica CMBS <p>Ponents:</p> <ol style="list-style-type: none"> 22. Aida Rodriguez – Sindicatura de Greuges 23. Anna Inglés Torres – Colectic 24. Nuria Alonso – Colectic 25. Laura Serrano - Colectic
---------------------	--

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2023-2024
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	24 de gener 2024
		9:30 a 11:30

	S'excusa: 26. Gloria Besolí – Direcció serveis persones i territori. Dte Nou Barris 27. Anna de Palau – Acció Social Territorial Comunitària 28. Roger Garcia Rodoreda – UNICEF Comitè de Catalunya 29. Laura Martí – Federació Catalana de Voluntariat 30. Gloria Martinez López – Departament de promoció a la infància 31. Nahia Ruiz – Drets civils - CJB
Documentació aportada	Informe del síndic de greuges: La protecció dels infants i adolescents en l'entorn digital. Novembre 2022

Ordre del dia:

9.30h- 9.35h (5')	Benvinguda i presentació de la sessió	<ul style="list-style-type: none"> • Laia Pineda, coordinadora grup d'infància del CMBS
1a part: La protecció dels infants i els adolescents en l'entorn digital		
9.35h 10.05h (30')	La protecció dels infants i els adolescents en l'entorn digital (Informe del Síndic de Greuges de Catalunya) <ul style="list-style-type: none"> • Quins són els reptes més urgents en la protecció dels infants davant les vulneracions que plantegen els usos d'internet i les xarxes socials? (Presentació principals punts de l'informe) • Quin és el rol específic que hem d'atribuir a les AAPP en la garantia dels drets dels infants? • I, en concret, quins rols cal atribuir específicament a les administracions locals? • Bones pràctiques a la ciutat de Barcelona 	<ul style="list-style-type: none"> • Aida Rodriguez, adjunta per a la defensa dels drets dels infants i els adolescents de la Sindicatura de Greuges de Catalunya

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2023-2024
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	24 de gener 2024
		9:30 a 11:30

2a part: Bones pràctiques en la garantia de drets digitals i la protecció dels infants		
10.05h 10.30h (25')	<ul style="list-style-type: none"> • COLECTIC: Breu presentació del projecte i l'atenció de la infància i l'adolescència en contextos de vulnerabilitat • Suport i acompanyament de les seves famílies • Reflexions sobre els principals reptes per la garantia dels drets dels infants i adolescents en l'àmbit digital • Quin ha de ser el rol específic de les administracions públiques en la garantia dels drets digitals dels infants? • I, en concret, quin és el rol específic de les administracions locals? 	<ul style="list-style-type: none"> • Anna Inglés, Núria Alonso i Laura Serrano, en representació de COLECTIC, un projecte cooperatiu sense ànim de lucre per la transformació social a través de la participació, l'aprenentatge i la socialització de les TIC
10.30h 11.00h (30')	Debat obert entre totes els membres de la sessió	<ul style="list-style-type: none"> • Claudia Vallvé, coordinadora grup d'infància del CMBS
11.00h 11.15h (15')	Priorització de propostes Quines propostes hem identificat i prioritzat a la sessió anterior?	
11.15h 11.20h (5')	Cloenda i properes passes Visita el DIJOURS 29/02 al CAS Horta-Guinardó de 9:30h a 11:00h amb Eduard Fernández (SOD) i Albert Mesalles (CAS)	
Posterior a la sessió	<ul style="list-style-type: none"> • Coordinació: enviament d'enllaç a matriu excel amb resum de les propostes durant la sessió • Membres GT: Exercici individual on line de revisió i priorització de les propostes recollides durant la sessió 	<ul style="list-style-type: none"> • Claudia Vallvé, coordinadora grup d'infància del CMBS

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2023-2024
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	24 de gener 2024
		9:30 a 11:30

Desenvolupament de la reunió:

1. La protecció dels infants i els adolescents en l'entorn digital. Informe del Síndic de Greuges de Catalunya

El Síndic de Greuges de Catalunya acaba de presentar al Parlament de Catalunya l'informe "La protecció dels drets dels infants i els adolescents en l'entorn digital. Aquest informe es va elaborar el 2022, arran de la publicació de l'Observació general núm. 25 del Comitè de Drets de l'Infant, que diu que:

És obligació dels Estats responsabilitzar-se en la regulació i orientació dels drets dels infants en l'entorn digital.

Les dades recollides en aquest informe no estan actualitzades, ja que fan referència als anys 2019, 2021 i 2022, però, en general, es manté la mateixa tendència identificada a l'estudi, especialment en relació amb el gènere, discapacitat i xenofòbia. L'informe tampoc no incorpora temes recents, com el moviment de les famílies entorn de l'edat d'introducció del mòbil o el debat entorn de les propostes d'escoles lliures de mòbils.

L'informe està orientat a recordar i assenyalar les responsabilitats de les administracions públiques en aquest àmbit i donar respostes per tal de garantir els drets dels infants en l'accés a l'entorn digital. També reflexiona sobre la importància de la perspectiva de gènere, de tenir en compte els infants amb algun tipus de discapacitat així com l'impacte de l'entorn digital en el racisme i la xenofòbia, tres perills de les xarxes al que cal estar molt alerta i que no sempre estan recollides.

Bretxa digital i bretxa educativa:

Quan es parla de la bretxa digital, cal diferenciar entre accessibilitat i alfabetització.

Fins ara s'ha parlat de bretxa digital en el sentit d'accessibilitat a dispositius i a connectivitat. Aquesta bretxa encara hi és, i durant la COVID es va fer molt patent. Però a més a més de l'accessibilitat, cal tenir en compte aquesta bretxa pel que fa a l'ús i a la qualitat. En termes de vulneració de drets, això és un salt qualitatiu perquè no parlem del mateix.

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2023-2024
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	24 de gener 2024
		9:30 a 11:30

Això implica que:

- Cal garantir un accés a internet pel que fa a dispositius i connectivitats perquè internet és una porta a la informació, la participació, etc. i quan no hi ha aquest accés hi ha un gran impacte.

Aquesta bretxa encara hi és: durant la crisi de la COVID-19, es va constatar que a Catalunya encara hi ha mancances d'accés a dispositius i a una connectivitat funcional, que en aquell moment hi havia 7.000 alumnes que no tenien cap possibilitat a connectar-se a cap dispositiu. I, en aquest àmbit, els ens locals tenen un paper important.

- Però la bretxa comença a ser sobretot pel que fa a l'ús i a la qualitat (o aprofitament). Més enllà de l'accés a dispositius i la connectivitat, cal que tots els infants estiguin alfabetitzats digitalment.

Cal superar la fal·làcia intrínseca al concepte de "nadius digitals". Durant molt temps s'ha considerat que, en el cas dels infants que havien nascut en l'era tecnològica i globalitzada, no calia acompanyar-los, com si ja incorporessin la tecnologia. I això no és cert, perquè sempre s'ha d'acompanyar.

- Per tant, **el gran repte és com s'ha d'acompanyar a infants i adolescents en l'ús de les tecnologies i definir quin paper tenen les administracions públiques en regular i garantir drets en aquest ús.** Això implica garantir l'adquisició d'habilitats, competències, capacitat crítica i comprensió del món digital, i per a això, cal un acompanyament en l'ús de les tecnologies tant per part dels professionals com de les famílies.
- La bretxa digital és una font de desigualtats socials. Les dades mostren que existeix una relació clara entre vulnerabilitat socioeconòmica i dificultats acadèmiques. Si a això se li afegeix l'ús de la tecnologia, es detecta que són els infants més vulnerables els que tenen un major consum sense supervisió, sovint abusiu, que és una porta d'entrada a la vulneració de drets.

Segons les dades recollides pel Pacte contra la Segregació escolar a Catalunya, els infants de 0 a 8 anys que pertanyen a entorns desfavorits consumeixen tecnologies durant 3h 29' a la setmana, enfront de 1h 50' en la resta; en la franja de 8 a 12 es passa de 5h 49' a 3h 59'; i de 12 a 18 anys passa a ser de 8h 7' respecte a 6 h. Per tant, hi ha un increment important d'hores setmanals a mesura els infants es van fent grans, però, a més, hi ha una diferència substancial entre els infants d'entorns desfavorits i la resta.

No es tracta de ser un usuari sinó un ciutadà digital. Cal garantir la protecció als infants i els adolescents en l'entorn digital i el suport en la construcció de ciutadania digital. La tecnologia ens converteix en consumidors i els drets del consumidor no són els drets del ciutadà. Per tant, si volem fer possible que els infants esdevinguin ciutadans cal insistir, perquè a més això és una pèrdua no només de drets i sinó també d'oportunitats educatives.

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2023-2024
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	24 de gener 2024
		9:30 a 11:30

Recomanacions:

- ❑ Cal garantir l'accés de tots els infants i adolescents a dispositius electrònics i a connexió digital per poder fer efectius drets com el dret a l'educació en condicions d'equitat.
- ❑ Cal que centres educatius i ajuntaments es coordinin per detectar les mancances dels nuclis familiars amb més dificultats per poder donar-hi solució mitjançant partides pressupostàries destinades a aquesta finalitat.
- ❑ Cal que els serveis d'atenció primària, els serveis socials, els serveis educatius i els serveis de salut assegurin que s'inclou l'alfabetització i la capacitat en l'entorn digital com a recurs de criança positiva i acompanyament a la parentalitat des de la primera infància, especialment en les famílies més vulnerables.
- ❑ Cal que els centres educatius incloguin en el currículum programes de capacitat i formació adreçats als nuclis familiars i també als infants i adolescents.
- ❑ Cal adaptar les eines digitals a les necessitats de les persones que tinguin qualsevol tipus de discapacitat per facilitar-los-en l'ús i garantir-ne la inclusió digital.

Convenció Nacions Unides sobre els drets de l'infant

Art. 27: Dret a un nivell de vida adequat al desenvolupament de l'infant

Art. 28: Dret a l'educació en igualtat d'oportunitats

Art. 23: Dret de l'infant amb discapacitat a gaudir d'una vida plena

Discriminació per raó de gènere

El món digital és un reflex de la resta del món, i per tant s'alimenta de i reproduceix les discriminacions, estereotips, sexisme, i els amplifica.

L'espai digital és un espai on la regulació és molt més difícil, ja que hi predominen les companyies transnacionals i això dificulta que la regulació nacional pugui entrar-hi. Això genera una sensació d'impunitat, on l'anonimat i la ductilitat de la mateixa tecnologia, fa que no sigui un espai segur. Hi ha una ètica pròpia que fa que hi hagi aquesta noció d'impunitat.

Hi ha diferències per gènere no només en la manera de fer servir la tecnologia, en la intensitat d'aquest ús, i en el tipus de continguts que es consumeixen, i en l'impacte que això té en els interessos de la vida personal i professional.

- Els tipus de continguts o d'aplicacions que consumeixen nois i noies és diferent, i l'impacte de la seva activitat en l'entorn digital també ho és.
- Els nois consumeixen principalment videojocs en línia, que reforcen estereotips de gènere i una determinada visió de la masculinitat i de la feminitat (aventura, violència, necessitat de demostrar un rol fort, de lideratge, les dones tenen un rol secundari o passiu ...). Aquest tipus de consum pot generar addiccions entre els nois. També potencia el consum de jocs d'atzar i d'apostes en línia, ja que es tracta d'una forma íntima exposada de jugar i hi ha tot una sèrie de mecanismes que treballen les

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2023-2024
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	24 de gener 2024
		9:30 a 11:30

empreses per generar sistemes de recompenses hormonals i cerebrals per retenir els infants i adolescents a les plataformes de joc en línia.

- Les noies, en canvi, tendeixen a consumir molt més les xarxes socials. Això impacta en les relacions, l'autoimatge, l'assimilació a cànons de bellesa estereotipats, etc. Les aplicacions de les xarxes socials treballen bombardejant a les noies amb continguts similars perquè l'algoritme identifica aquests interessos i hi insisteix en aquests interessos. Això fa que un entorn que d'entrada és molt divers en continguts, acabi essent un túnel molt estret de continguts que reforça uns determinats estereotips i que pot tenir un impacte molt negatiu en les noies, com els trastorns alimentaris (TCA), que són un 40% de les hospitalitzacions per problemes de salut mental i juvenil entre les noies i que s'estan incrementant.
- La tecnologia també configura interessos diversos, que condicionen les opcions professionals de nois i noies. Es reforça el tipus de segmentació per temàtiques i vocacions, i reforça la visió d'un món tecnològic masculinitzat, i perpetua la manca de dones en posicions tècniques i especialitzades: les indústries tecnològiques, que són espais de poder a nivell econòmic, encara no tenen prou representació femenina en els alts càrrecs (només el 8% són ocupats per dones). Com a conseqüència, en el disseny dels continguts digitals està dominat pels homes i això fa que es perpetui la transmissió dels estereotips de gènere. Si les noies no s'interessen per l'àmbit digital, serà molt difícil trencar amb la reproducció de discriminacions, sexisme i estereotips de gènere en el món digital.

Recomanacions:

 Convenció Nacions Unides
 sobre els drets de l'infant

Art. 2: Dret a la igualtat efectiva entre homes i dones

□ Cal promoure de manera coordinada entre sector públic i privat un missatge de reforç de la igualtat de gènere i l'eliminació de rols sexistes, amb la participació d'influencers i altres actors que produeixin continguts audiovisuals amb fort impacte entre la població infantil i adolescent i utilitzant el seu canal de consum habitual.

□ Cal impulsar un conveni amb les principals plataformes intermediàries d'internet per treballar criteris i mecanismes àgils i urgents de denúncia i retirada de continguts relacionats amb la violència masclista digital, i també articular mecanismes àgils i urgents de protecció i de justícia restaurativa per a les víctimes de violència digital.

□ Cal vetllar perquè s'impulsi l'eliminació d'estereotips de gènere i perquè es promoguin entorns i relats no sexistes en els videojocs i altres aplicacions i xarxes socials.

□ Cal regular l'ús d'eines d'edició de fotografies i vídeos en aplicacions adreçades a adolescents menors d'edat, atesos els efectes nocius que produeixen, i promoure campanyes sobre les conseqüències potencialment perjudicials per a l'autoestima i la salut que tenen l'ús de filtres i de realitat augmentada en l'edició de fotografies i vídeos que s'exposin a internet.

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2023-2024
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	24 de gener 2024
		9:30 a 11:30

Racisme i racialització de les xarxes

El món digital ha normalitzat les discriminacions racistes, a causa de la immunitat implícita a l'entorn digital. El discurs d'odi s'ha generalitzat i s'ha assumit com una forma de llibertat d'expressió. Ha d'haver-hi límits a la llibertat d'expressió i s'han de poder combatre aquests discursos.

No és una qüestió de regular: això no es pot regular sinó que s'ha d'acompanyar. En l'àmbit digital hi ha violències racistes que estan normalitzades i la diversitat intercultural i ètnica està invisibilitzada, i a les xarxes aquestes violències també hi són presents. Del que es tracta és de poder tenir un debat com a societat.

Recomanacions:

- Cal formar i sensibilitzar sobre les repercussions socials i polítiques que genera el discurs de l'odi mitjançant campanyes adreçades a la població infantil i juvenil i mitjançant els mecanismes de comunicació i difusió de continguts naturals d'aquest segment poblacional en un llenguatge que infants i joves sentin com a propi.
- Cal incloure infants i adolescents racialitzats en totes les actuacions que s'emprenquin per fomentar el discurs alternatiu o el ciberactivisme en aquest àmbit.
- S'ha de potenciar la sensibilització respecte de totes les formes d'assetjament i violència que es poden detectar a les xarxes socials per poder difondre canals per denunciar pràctiques entre iguals.

Convenció Nacions Unides sobre els drets de l'infant

Arts. 2 i 19: Dret a la protecció contra tota forma de violència i a la no discriminació

2. El projecte COLECTIC i l'atenció de la infància i l'adolescència en contextos de vulnerabilitat

Colectic és una cooperativa d'iniciativa social ubicada al Raval de Barcelona, amb més de 30 anys d'història. La seva missió és treballar per la inclusió, l'autonomia i apoderament de les persones i comunitats a través de les tecnologies.

La tecnologia s'ha d'entendre com una eina i una oportunitat i com una possibilitat per millorar les condicions de vida de les persones. Per exemple, el fet de disposar i saber fer servir un correu electrònic pot incidir en la comunicació, en temes laborals, temes socials, possibilitats de fer tràmits o no, etc. I no és només el fet de disposar o no de correu electrònic, sinó quin tipus de correu electrònic, i quines conseqüències comporta el fet d'utilitzar eines que comprometen la nostra privacitat. Per a persones que no estiguin avesades i que no hagin tingut un contacte previ no és tan senzill i requereix una formació.

La tecnologia genera bretxes digitals entre les persones, que poden ser de coneixement,

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2023-2024
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	24 de gener 2024
		9:30 a 11:30

d'accés i d'aprofitament i ens trobem persones que tenen o no tenen accés, que en saben o se senten o no segures.

Bretxa d'accés a la tecnologia

- **Quan parlem de desigualtat ens centrem en la part qualitativa d'aquestes bretxes.** Tot i que es diu que la bretxa d'accés l'anem superant, tenim evidències de què aquest accés no està garantit. La pobresa és una qüestió que ens segueix acompanyant i que incideix en l'accés a les tecnologies i eines digitals. En el cas dels joves, poden tenir accés a un dispositiu mòbil o a internet, però si no tenen un accés de qualitat, es poden connectar a xarxes públiques o que no siguin segures (públiques, d'establiments...) i, per tant, no hi ha una problemàtica d'accés, però amb això no podem considerar que la bretxa d'accés ja està resolta, perquè hi ha qüestions com la seguretat o la privacitat que no s'estan garantint.

Cal fer una aposta per la sobirania tecnològica. La qualitat dels usos de les tecnologies digitals s'ha de treballar des de l'alfabetització i la capacitat digital perquè les persones puguin ser autònomes, valorar i tenir un criteri dels usos que fan i de quina manera accedeixen a la tecnologia.

Bretxa de coneixement i aprofitament:

Els models d'ús de la tecnologia que tenim a l'abast es basen en lògiques de mercat i d'empreses privatives. La manca d'accés al coneixement no permet conèixer possibilitats com les que ofereix el programari lliure, que són alternatives vàlides i funcionals.

- Quan es treballa amb programari lliure en les iniciatives d'alfabetització digital, es permet a les joves que puguin accedir després a aquest programari a casa seva, i poden actualitzar el seu programari, sense necessitat de renovar llicències privatives que comporten un cost. Per exemple, en programes de donacions, en què es donen ordinadors o tauletes cal preguntar-se quina vida tenen aquests dispositius, en funció del programari que porten i si es podran renovar o si estan subjectes a un cost.
- Cal acompanyar a qüestionar-se els usos del que es fa amb la tecnologia. Les persones han de poder decidir què volen fer amb la tecnologia, no només fer-la servir. S'ha de treballar la idea de ciutadania digital per passar de ser consumidores i acceptar les regles del joc proposades a exercir drets. I això és clau en persones en entorns vulnerables, perquè no tenen temps, o no tenen recursos, energies o coneixements.
- L'acompanyament a les famílies ha de servir per potenciar el sentit crític i potenciar alternatives, des d'una intervenció que no sigui només assistencialista. La idea ha de ser cobrir les necessitats actuals, però veient quines possibilitats de tecnologia necessiten.

L'ús de les TRIC (tecnologies de relació, informació i comunicació): efectes i riscos de les tecnologies en el col·lectiu jove.

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2023-2024
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	24 de gener 2024
		9:30 a 11:30

- Una de les qüestions clau de les tecnologies és que impacten en la relació i la socialització i d'oci, que és clau en els joves. No perquè siguin nadius digitals, sinó perquè ara mateix la societat està completament digitalitzada. Això fa que l'adolescència i part de la socialització es dona en mitjans digitals, perquè els mitjans de relació ara mateix són aquests.
- Ens trobem amb joves que els seus espais de socialització estan limitats per les seves condicions de vida. I això fa que estiguin més connectats perquè la seva vida fora de la xarxa està més limitada: manca de possibilitats d'espais per socialitzar, recursos per poder fer extraescolars o lleure informal per potenciar la socialització...

Reflexions, recomanacions i propostes per a l'administració pública:

- L'acompanyament als infants i joves s'ha d'abordar des d'una **visió de xarxa**. No ha de recaure només en els espais informals, ni tampoc en els instituts o en les famílies.
- Els **espais de relació informals** permeten tractar els usos problemàtics. Obrir espais de contacte directe dona la possibilitat de fer xarxa i poder parlar i qüestionar. Permet parlar de qüestions com què són les dades personals, o que vol dir tenir una ombra digital. En alguns instituts s'està fent i és molt interessant, però poder tractar-ho des de la banda informal pot ajudar també a reflexionar.
- També cal pensar com afecta les famílies, i com **fer un acompanyament que doni resposta a les necessitats de diferents perfils de famílies**.

Comença a haver-hi una demanda més explícita perquè les famílies puguin actuar, i comença a haver-hi guies per a les famílies, plans per ajudar que les famílies puguin acompanyar en la prevenció d'usos problemàtics de les TRIC. Però quan s'entra en el contingut es veu que moltes vegades no es té en compte amb els eixos de desigualtat. Perquè són recomanacions que estan pensades per un model parental que té un ús intensiu de temps, que té les possibilitats de ser-hi, però hi ha famílies o unitats de convivència que volen acompanyar a infants i joves, però no tenen les possibilitats. No poden passar més temps, revisar el contingut, ensenyar-les.

També succeeix que hi ha infants i joves acompanyant a les famílies, ensenyant a utilitzar l'ordinador, acompanyant a fer tràmits o fent traduccions perquè hi ha barreres idiomàtiques. I aquestes vivències també s'han de tenir en compte.

La mirada comunitària, l'apoderament i la creació de xarxes s'ha demostrat com una resposta vàlida per acompanyar les famílies.

- Des de l'administració cal **preveure espais d'oci i socialització** de qualitat tant per al jovent com per a les famílies. No només espai físic sinó de temps, temps de qualitat que puguin passar les famílies amb els seus fills i filles.
- Per prevenir les addiccions cal tenir en compte la importància de **dotar d'espais on les joves puguin ser i fer coses que els interessin**, que puguin crear, que puguin ser proactives a través de les tecnologies. Les tecnologies han de poder tenir un ús proactiu i creatiu. No només a través de consum, sinó que es pugui qüestionar que volem fer amb les

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2023-2024
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	24 de gener 2024
		9:30 a 11:30

tecnologies, ser proactives i obrir portes a través de les tecnologies. No només enfocades des del consum, sinó obrint portes a què puguin imaginar que es poden dedicar a aquest món. Per exemple, una activitat de lleure pot ajudar a entendre les lògiques de programació i apropar aquest món a les joves.

- En els projectes per garantir l'accés a les tecnologies, cal **preveure quina serà la continuïtat**. Hi ha projectes molt interessants, però que tenen un temps limitat. I si el projecte acaba, la comunitat no pot mantenir-lo perd sentit.
- Cal proposar **alternatives a les empreses i als models de les big tech**. S'estan reproduint sense qüestionar-les massa. Per exemple: actualment la majoria dels serveis a les escoles s'estructuren a través de google (núvol, correu electrònic...), amb la qual cosa s'estan generant una sèrie de dades i ombra digital al voltant dels infants a través d'aquest servei. Tota la informació relativa la vida acadèmica i la informació de la majoria de l'alumnat de Catalunya està en mans d'una empresa privada que mercantilitza aquestes dades.
- Dins les escoles s'ha de **reforçar la figura de l'agent digitalitzador**, des d'una visió molt més crítica.
- Cal tenir present **l'educació emocional o afectiva** sobre quins són els usos d'aquestes tecnologies. Per prevenir situacions de risc en l'àmbit digital, hem de treballar com ens afecten aquestes situacions. Les situacions de violència en l'àmbit digital no deixen de ser situacions de violència i s'han de treballar des de l'àmbit més emocional.
- **Treballar les capacitats digitals també ha de fer-se sense pantalles**. Cal poder parlar de rastres digitals, ombra digital, seguretat digital, sense haver de tenir una pantalla mediatitzant o que distregui de l'objectiu educatiu.
- L'administració també hauria d'actuar com a **proveïdora de serveis tecnològics** fora de les big tech. A Barcelona hi ha una experiència pilot d'uns quants centres educatius que treballen en un entorn lliure de google i aquesta experiència està facilitada des de l'administració pública i això ha de reforçar-se i tenir continuïtat.
- També és important reflexionar sobre com es relaciona l'administració amb la ciutadania, per exemple, quan ho fa a través de xarxes socials que són precisament aquestes que fomenten hàbits i relacions poc saludables a l'entorn digital. El pas de l'administració pública cap a una esfera tecnològica no comercial és clau i cal reforçar-la molt més.
- En l'acompanyament no només és important pels infants i les joves, sinó que **acompanyar als que els han d'acompanyar** és molt important. Les bretxes són transversals i si una cosa va ensenyar la COVID és que no havien desaparegut, com es podia creure, i encara hi ha conseqüències. Facilitar l'acompanyament als qui han d'acompanyar els infants i joves es un factor clau en el desenvolupament de les competències, de l'esperit crític (comparar, trobar informació, espais segurs...).
- Des de l'administració, és una obligació la facilitació que permeti reduir les desigualtats i garantir a la ciutadania en general els accessos sigui quina sigui la seva condició, esquivant totes aquestes bretxes a diferents nivells.

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2023-2024
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	24 de gener 2024
		9:30 a 11:30

3. Debat obert entre totes els membres de la sessió

- **Prohibició vs. acompanyament**

Prohibir no és la solució sinó que genera més temptació. En aquest cas, prohibir no tindria el resultat esperat. Hi ha coses que són molt difícils de prohibir. No es pot prohibir l'accés dels menors a l'entorn digital, més enllà de la regulació dels mòbils en l'entorn educatiu, que és una qüestió molt concreta. El que és evident és que no li hem donat prou importància a la qüestió. Ens hem de desempallegar de la fal·làcia dels nadius digitals i de la idea de les "noves" tecnologies. Ni són noves, ni existeixen els nadius digitals. L'ésser humà està permanentment en l'aprenentatge: tot ho hem d'aprendre. Quan un infant neix, tot ho ha d'aprendre, i gran part d'aquest aprenentatge és imitatiu. Si en l'entorn de l'infant tots els adults consumeixen tecnologia digital, prohibir està fora de lloc. No és possible. Per tant ens hem de rendir, i el que hem de fer és acompanyar-ho. Igual que ensenyem a anar en bicicleta o a conduir, haurem d'ensenyar als infants a moure's en l'entorn digital.

En la qüestió dels usos, p. ex. en l'àmbit educatiu, donar espai a l'autonomia de centre té un risc enorme. Les famílies que han liderat el debat sobre escoles lliures de mòbil són les que més alfabetitzades, coneixen els riscos, estan més conscienciades i probablement més preparades per l'acompanyament. Si tenim dades que ens diuen que a més vulnerabilitat més hores i menys acompanyats, el risc és que en els centres centre educatius on hi hagi un perfil on aquesta no sigui una qüestió o una preocupació, o no hi hagi una alta consciència dels riscos, s'obre la porta a que aquestes diferències de criteri acabi generant encara majors desigualtats, i això acabi tenint un impacte en drets educatius.

Per tant, l'obligació com a Sindicatura de Greuges és dir-li a l'administració que reguli. Aquesta regulació pot ser fruit d'un treball consensuat, i pot tenir matisos per poder-se aproximar a la realitat concreta del centre i de l'entorn, però des d'una regulació per a tots igual.

L'etapa infantil serà més fàcil que sigui una etapa lliure de mòbils, però l'etapa secundària és la més problemàtica. L'accés al consum de pornografia es comença a donar als 12 anys (60% dels nois, i 40% noies), perquè aquesta és l'edat en què es dona accés al mòbil, l'edat en què es passa a secundària. Perquè aquest consum es dona a través del mòbil i en la intimitat. Per tant, la secundària, el fet de tenir mòbil, genera una sèrie d'usos que poden tenir un impacte. Regular uns mínims i deixar que els màxims els decideixin els Centres em sembla una aposta arriscada.

- **Condicions de la resposta de l'administració**

Importància que la resposta des de l'administració pública sigui ètica i des d'una aposta per programaris lliures no comercials que garanteixin la privacitat i el respecte, i sostenible, que garanteixi la continuïtat (es pot donar accés a un programari, però sí això té un cost pot no ser sostenible per a moltes famílies).

El tema de la inclusió del programari s'ha anat fent a remolc de les demandes de mercat. S'ha anat adoptant moltes tecnologies sense problematitzar-les, perquè venien donades i eren còmodes, però després s'ha anat veient quines conseqüències tenien.

Des de l'administració hi ha hagut moltes campanyes i iniciatives promovent el programari

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2023-2024
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	24 de gener 2024
		9:30 a 11:30

lliure (“Públic Money= públic code” – hauria de ser la màxima, és a dir, que tot el que es fa amb diners públics hauria de fomentar el que és codi lliure. Des de Barcelona s’han impulsat algunes experiències en aquesta direcció, com per exemple la plataforma DECIDIM (programari lliure per la presa de decisions conjunta amb la ciutadania). Però en molts àmbits això no s’està fent, com l’ús de determinats models tecnològics a les escoles, o la implantació de dispositius sense un criteri pedagògic, com l’ús dels ordinadors o les tauletes a les escoles, que respon més a interessos comercials que educatius o del bé comú.

- **Adultocentrisme.**

Visió dels infants i adolescents com a col·lectius vulnerables. No es té present aquesta visió dels infants o adolescents com a acompanyadors de les famílies en la realització de tràmits digitals o superació de barreres lingüístiques.

Les famílies que provenen d’una experiència migratòria parlen i es comuniquen en una altra llengua i la traducció i l’acompanyament es pot fer entre iguals quan hi ha una xarxa. Però si no hi ha aquesta xarxa les famílies es recolzen en els infants i joves que sí que han estat socialitzats en la llengua a través de l’escola i fan aquest paper de mediació i traducció. El paper d’aquests infants i adolescents és diferent perquè, en funció del context cultural, la comprensió de l’adolescència també pot ser diferent. Cal tenir en compte que el moment d’entrada a l’edat adulta en funció del context cultural canvia, i la percepció de les joves respecte a la seva edat pot ser molt diferent en funció de quin sigui aquest context.

En aquest sentit, hi ha una visió adult cèntrica que també està esbiaixada a nivell cultural sobre les infàncies i les adolescències. I cal tenir en compte quin significat li dona la família i com l’infant o jove al seu paper. Pots ser problemàtic o no, i un jove pot viure el seu paper com a problemàtic, o com una qüestió de vincle amb la seva família que el fa sentir útil. Les nostres teories estan construïdes des d’una visió de com construeixes tu l’adolescència o la infància des d’un marc adult cèntric i occidentalista.

Capgirar el rol entre la infància i la família fa que aquests vegin que saben més perdin el control i això ens porten a mesures prohibitives. I culturalment encara estem fent passes pel diàleg i aprendre a nodrir-nos. Que no sempre sigui l’adult qui ho sap tot també és una oportunitat.

- **Necessitat de repensar el concepte d’alfabetització digital**

Cal anar més enllà de saber fer una cerca en un buscador digital, si no comprendre més enllà el programari i condicions d’ús. Per exemple, parlem que una persona és competent digitalment si sap fer una cerca per google. Però això és un nivell molt bàsic, i no hauria de ser l’objectiu a nivell social, si es vol arribar a una societat democràtica i conscient.

- **Sol·licitud d’informació sobre projectes de treball amb les TIC a Barcelona des d’aquesta perspectiva comunitària**

- Punts Òmia de la Generalitat. Hi ha diferents projectes en baris en contextos de vulnerabilitat i hi ha punts a tota Barcelona.

- Xarxa Punt Tic on hi ha espais de socialització de les tic

- Canòdrom. Ateneu d’innovació democràtica on hi ha una part de reflexió conjunta amb

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2023-2024
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	24 de gener 2024
		9:30 a 11:30

joves, infants i ciutadans sobre quins impactes té la tecnologia en la nostra vida. Ara s'inicia un cicle de debat al voltant de les pantalles i la infància i l'adolescència. ([Cicle de debats al Canòdrom: Créixer entre pantalles?](#))

4. Resum de recomanacions i propostes de la sessió

1. Garantir l'accés de tots els infants i adolescents a dispositius electrònics i a connexió digital per poder fer efectiva la igualtat d'oportunitats en l'entorn digital.
2. Coordinació entre centres educatius i ajuntaments per detectar les mancances dels nuclis familiars amb més dificultats materials d'accés a dispositius digitals i connexió per poder donar-hi solució mitjançant partides pressupostàries destinades a aquesta finalitat.
3. Facilitar l'alfabetització i la capacitat en l'entorn digital a les famílies, i especialment a les famílies d'entorns més vulnerabilitzats, des dels centres educatius, els serveis d'atenció primària, els serveis socials, els serveis educatius i els serveis de salut.
4. Desplegar els suports necessaris (a empreses i/o entitats) per l'adaptació de les eines digitals a les necessitats de les persones que tinguin qualsevol mena de discapacitat per facilitar-los-en l'ús i garantir-ne la inclusió digital, tal pel que fa als dispositius com als continguts.
5. Responsabilitzar des de l'administració pública a les empreses que operen en l'àmbit digital, mitjançant regulacions en els continguts, per reforçar la igualtat de gènere i l'eliminació de rols sexistes, amb la participació d'influencers i altres actors que produeixin continguts audiovisuals amb fort impacte entre la població infantil i adolescent i utilitzant els seus canals de consum habitual.
6. Impulsar convenis amb les principals plataformes intermediàries d'internet per treballar criteris que ajudin a identificar continguts sexistes o relacionats amb la violència masclista en l'àmbit digital, i facilitar mecanismes àgils i urgents de denúncia i retirada de continguts i de protecció i de justícia restaurativa per a les víctimes de violències digitals.
7. Vetllar perquè s'impulsi l'eliminació d'estereotips de gènere i perquè es promoguin entorns i relats no sexistes en els videojocs i altres aplicacions i xarxes socials.
8. Regular l'ús d'eines d'edició de fotografies i vídeos en aplicacions adreçades a adolescents menors d'edat, atesos els efectes nocius que produeixen, i promoure campanyes sobre les conseqüències potencialment perjudicials per a l'autoestima i la salut que tenen l'ús de filtres i de realitat augmentada en l'edició de fotografies i vídeos que s'exposin a internet.
9. Formar i sensibilitzar sobre les repercussions del discurs de l'odi mitjançant campanyes adreçades a la població infantil i juvenil, mitjançant els mecanismes de comunicació i difusió de continguts en un llenguatge i formats que infants i joves sentin com a propis.
10. Incloure infants i adolescents racialitzats en totes les actuacions que s'emprenguin per fomentar el discurs alternatiu o el ciberactivisme en aquest àmbit
11. Potenciar la sensibilització respecte de totes les formes d'assetjament i violència que es poden detectar a les xarxes socials i disposar/difondre canals per denunciar pràctiques violentes o d'assetjament.

 Ajuntament de Barcelona	Consell Municipal de Benestar Social	Curs 2023-2024
	Grup de Treball Igualtat d'Oportunitats en la Infància	24 de gener 2024
		9:30 a 11:30

12. Pensar els acompanyaments a les famílies tenint en compte els diferents perfils de famílies i tenint en compte els eixos de desigualtat. No pressuposar un únic model parental (que disposa de temps i recursos per acompanyar), i preveure acompanyaments adaptats a diferents dinàmiques familiars en les que aquest temps o recursos són inexistents.
13. Fugir de la mirada adult-cèntrica i occidentalitzada, i tenir en compte també realitats en què són els infants els qui acompanyen les famílies en l'ús de les tecnologies (barreres idiomàtiques, suport dels fills i files a la família per a la realització de tràmits digital, etc.)
14. Promoure els espais comunitaris de relació i creació de xarxes com a espais d'apoderament i reflexió col·lectiva entre les famílies, en els quals es pugui acompanyar en l'ús i aprofitament de les tecnologies en una aposta de continuïtat (garantia de dispositius, connectivitat i acompanyament)
15. Treballar des de l'administració en una oferta equitativa i igualitària de lleure i espais de relació on infants i adolescents puguin trobar-se i fer allò que els interessa, i no es vegin abocats al consum digital a causa de la manca d'oportunitats de lleure.
16. Oferir activitats vinculades a les tecnologies digitals que incitin a la reflexió crítica, la construcció de ciutadania digital i que ajudin a visualitzar les tecnologies com a possibles sortides professionals.
17. Proposar alternatives al model privat de les empreses de tecnologia, potenciant el programari lliure des de l'administració, i protegint el dret a la privacitat i la protecció de dades dels infants i adolescents.
18. Repensar el concepte d'alfabetització digital que situa a l'infant com a consumidor de tecnologia) i avançar cap a la ciutadania digital que va més enllà de l'ús de les eines o dispositius, i incorporant aspectes com la reflexió crítica sobre els usos, la manera d'accedir a la tecnologia, la protecció de les dades o de la privacitat.

6. Cloenda i properes passes:

Es posa a disposició de les entitats que formen part del grup de treball l'enllaç a l'Eina online de prioritització de propostes perquè identifiquin les 5 propostes que consideren més rellevants. Aquesta prioritització servirà de base per a la sessió de tancament del grup, en la que es consensuaran les orientacions a estratègiques a presentar pel grup al Plenari del CMBS.